

ÖZEL SUNUM TARTIŞMALARI

7 Aralık 2001

KULDEREN CANSELEN- Sorunuz var mı...

SALONDAN- Güney Kıbrıs'ta şu andaki durum nedir?

KULDEREN CANSELEN- Güney kesimde durum gayet iyi; yani üretimleri tüketimlerinin yaklaşık 1.7 katı fazla, özellikle şimdi devreye alacakları 3x240 megavatlık santrallerle durumu daha da iyiye götüreceklerdir. Trafo kapasiteleri yaklaşık 2 katı, iletim hatlarındaysa 320 kilovoltluk sistemlere geçmişlerdir, bizde kullanılan 66 kilovoltluk sistemdir.

SALONDAN- Özelleştirme durumu nedir?

KULDEREN CANSELEN - Özelleştirme durumu hiçbir zaman gündemden kalkmamıştır, yalnız her zaman küçük bir yer olmasından dolayı da çeşitli senaryolarla daha ileri ertelenmiştir ve şimdi de bu erteleme söz konusudur. Özelleştirme tehdidiyle çalışanlar sindirilmeye çalışılmaktadır.

SALONDAN- Güneyde özelleştirme söz konusu mu?

KULDEREN CANSELEN - Güneyde ise herhangi bir özelleştirme politikası gündemde değildir; Birlik başkanlarıyla yaptığım görüşmede özelleştirmenin olmayacağı, yalnız personel sayısını Avrupa Birliği standartlarına çıkaracakları yönünde konuşmalar geçmiştir aramızda.

SALONDAN- Biraz evvel konuşmanızda "Türkiye ve dünyadaki özelleştirme uygulamalarında kötü sonuçlar ortadadır" dediniz, hemen arkasından da yap-işlet-devret modelleriyle yatırım yapılabileceğinden bahsettiniz. Bu çelişkiyi izah eder misiniz?

KULDEREN CANSELEN - Çelişki değildir de, denize düşen yılana sarılır misali o kadar zor durumlara düştük ki; benimsemediğimiz halde ülkenin içinde bulunduğu ekonomik ve enerji krizi gözönünde bulundurduğumuz zaman bu yatırımın az da olsa ülkemizi rahatlatacağı düşüncesindeyiz. Bunu da kısa bir dönem için, yalnız iyi anlaşmalarla, yani böyle "13-14 cent, Elektrik Kurumu'na elektrik satılır" gibi anlaşmalarla değil -ki gelen çözümler öyleydi- mantıklı anlaşmalarla yapılmasına, yaptırılmasına karşı değiliz.

TMMOB elektrik Mühendisleri Odası

Başka soru var mı?

SALONDAN- Güney Kıbrıs'ta enerji fazlası varsa, Kuzey Kıbrıs'a satma problemi var mı acaba?

KULDEREN CANSELEN - Tamamen siyasi ve politik sebeplerden kaynaklanan bir problemdir.

SALONDAN- Güney Kıbrıs satmıyor mu, yoksa Kuzey Kıbrıs almıyor mu?

KULDEREN CANSELEN - O da satmıyor, biz de almıyoruz. Dediğim gibi, tamamen siyasi ve politiktir; ama 22 yıl boyunca da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne elektriği bedava vermiştir.

SALONDAN- Bir şey dikkatimi çekti de, bütün üretim projeksiyonunuz, toplansanız 250 megavatı bile bulmuyor; ama trafoların gücüne baktığımda 750 megavat civarında bir güç çıkıyor karşımıza. Bu kadar büyük bir güç neden?

KULDEREN CANSELEN - Çıkacaktır, daha çıkmamıştır; yani onlar 2020 yılına kadar yapılması planlanan yatırımlardır ki, olası bir çözümden şu anda yüzde 10 olan turizm tesislerinin kapasitelerinin de yüzde 100'lere veya yüzde 70-80 civarlarına çıkacağını da düşünmekte olup böyle planlar yapmaktayız.

SALONDAN- Hayır, üretim projeksiyonu diyorum.

KULDEREN CANSELEN - Üretim projeksiyonunda, dediğim gibi, üçüncü ünite ve Türkiye'den 100 megavatlık 2 kablonun getirilmesi senaryoları vardır.

SALONDAN- Ben anlatamadım sanırım. Bütün üretim projeksiyonunuz toplam 250 megavata geliyor, yani bu herhalde önümüzdeki 20 yıllık dönem; ama önümüzdeki 20 yıllık dönem içerisinde 750 megavatlık bir trafo planlaması var.

KULDEREN CANSELEN - Önümüzdeki 20 yıllık dönemde bir tane 60 megavatlık, onun yanında bir tane 30 megavatlık dizel gruplar ve Türkiye'den de 250 megavatlık kablo yatırımları düşünülmektedir. Ama hayata geçirilir veya geçirilmez -ki, geçirileceği inancında değilim- o zamanın göstereceği bir şey ve Kıbrıs'a çözüm gelirse, çözümden sonra olacak olan yatırımlarla olabileceğine inanıyorum.

GÜNER AŞAN (Eltem-TEK)- Kıbrıs'ın planlamasını yapan şirket olarak bazı şeyler söylemek isterim. Bir kere geçen sene en son elektrik talebi 140 megavat civarındaydı, bu sene de onu aşacağını ve Kıbrıs'ı zorlayacağını ümit ediyorduk; fakat kriz oraya da yayılınca, elektrik enerjisi talebinde ufak bir düşüş oldu zannediyorum. Bunda elektrik tarifelerinin de belki rolü olmuştur, yeni gündeme sokulan.

Fakat şunu söylemek isterim: Kıbrıs'ta tabii çok sıkışıklık olduğu için, çok geçici bir çözüm olarak ve kalıcı çözümlere imkân vermesi düşünülerek bu dizel gruplarının bir an evvel devreye girmesi öngörülmüştü ve bu ancak 2005 senesine kadar idare edebilirdi. Ondan sonra alternatifli çözümler düşünüldü, bunlar kablolu çözümler veya kablo ve

buhar türbinleri santrallerinin artırılması şeklindeydi. Tabii ki talebe paralel olarak devreye konulacaktı; yani söylenildiği şekilde alternatif olarak "ilk önce 2006'da çift kablo veya üçüncü ünite, sonra 2010 yılında tekrar bir kablo daha, yani üçüncü kablo veya yeni bir santralin birinci ünitesi, sonra 2005 yılında yeni bir santralin üçüncü ünitesi veya dördüncü kablo" vesaire diye talebin artımına paralel olarak öngörülmüştü. Talep, 2020 civarında 500 megavat olacağı şeklindedir, 66 kilovoltluk sistem de peyderpey 154 kilovoltluk sisteme çevrilmek üzere planlanmış durumdadır ve yeni kurulacak trafo istasyonları da 66'dan 154'e dönüştürülecek şekilde düşünülmüştür.

TMMOB 3 ENERJİ SEMPOZYUMU/5-6-7 ARALIK 2001/MİLLİ KÜTÜPHANE ANKARA